

	BREBŤAVOST	KOKŤAVOST
Gestikulace	výrazná	utlumená
Rozhovor s cizími	zlepšení	zhoršení
Důležitost okamžiku	zlepšení	zhoršení
Hlasité čtení	zlepšení	zhoršení
Uvědomí poruchy	zřídka	výrazné
Vznik poruchy	postupně	náhle
EEG	abnormální	hraniční

	BREBTAVOST	KOKTAVOST
Osobnost	extrovert	introvert
Spasmy řečových orgánů	chybí	Vzrůstající tendence

Poruchy hlasu

► FONACE

- děj, který vede k vytvoření zvuku
- dochází k ní vydechováním vzduchu a přerušováním výdechového proudu kmitáním hlasivek

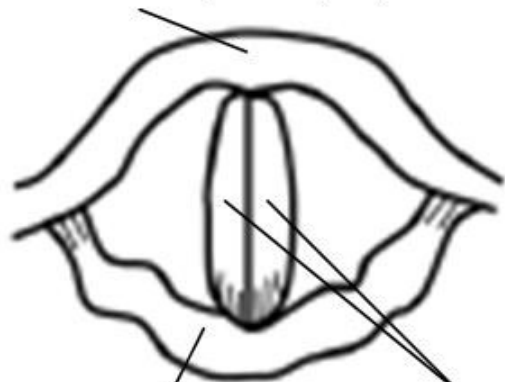
Poruchy hlasu

➤ REZONANCE

- zvuk, který vznikne průchodem hrtanového tónu, vzniklého na hlasivách rezonančními dutinami nad hrtanem tzv. Násadní trubicí (Purkyňův prostor)
-

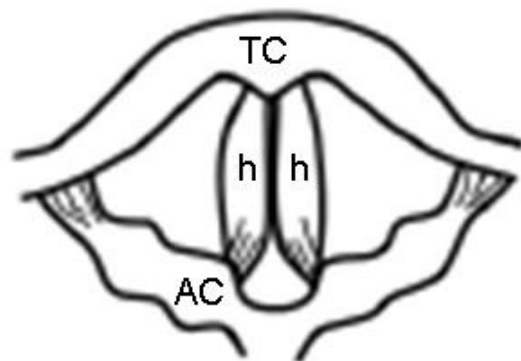
Postavení hlasivek při fonaci

Štítná chrupavka (TC)

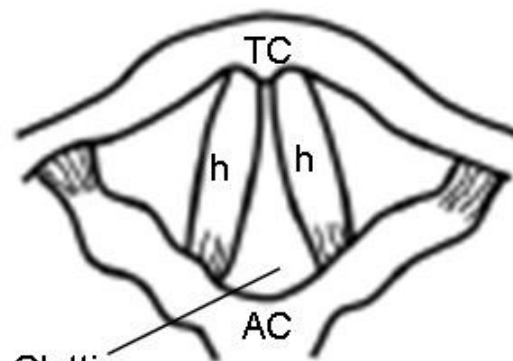

Hlasivkové chrupavky (AC) Hlasivky (h)

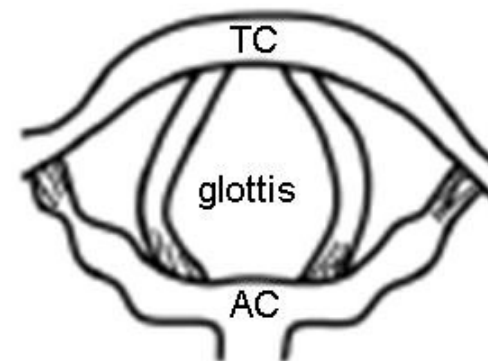
Postavení hlasivek při klidové dýchání a šepotu

Postavení hlasivek při středně intenzivním dýchání

Postavení hlasivek při usilovném dýchání

Charakteristiky hlasu

- BARVA (hmota a délka hlasivek)
 - HLASITOST
 - VÝŠKA (ženy o oktávu vyšší)
 - KVALITA (harmonie x chrapot)
-

Dělení poruch hlasu

► ORGANICKÉ PORUCHY

- **Záněty hrtanu** (laryngitidy – otoky hlasivek – chrapot)
- **Nádory hrtanu** (benigní x maligní, chirurgické odstranění)
- **Poruchy inervace** (n. laryngeus recurrens – 1stranné nebo obou)
- **Hormonální poruchy** (poruchy fce štítné žlázy, pohlavní hormony)
- **Úrazy hrtanu** (jizevnaté procesy – snížení elasticity hrtanu)
- **Anomálie hrtanu** (vrozené, např. LARYNGOKÉLY - vakovité výchlípky dovnitř nebo ven z hrtanu)

Dělení poruch hlasu

► FUNKČNÍ PORUCHY

a) PORUCHY Z PŘEMÁHÁNÍ HLASU

Hyperkinetická dysfonie (nevhodná hlasová technika, hlas je dyšný, chraptivý)

Dětská hyperkinetická dysfonie (křik, děti se chtějí prosadit – napodobují zvuky, dochází k hlasivkovým uzlíkům = ztluštění nejvíce namáhaného místa)

b) PSYCHOGENNÍ PORUCHY

Dysfonie – náhle nebo po zánětech horních dýchacích cest

Afonie – úplné bezhlasí

Fistulový hlas – u chlapců, po pubertě přetrvává dětský vysoký hlas

Dysfunkce pohybu hlasivek - spasmy

Dělení poruch hlasu

► c) HLASOVÉ NEURÓZY

Spastická dysfonie – nadměrný fonační tlak při bezdůvodném svírání hlasové štěrbiny, hlas je tlačенý, chraptivý

Fonastenie – hlasová slabost, hlasová únava, zmenšení rozsahu

Komplexní symptomatologie poruch hlasu

- Ochrapnění až bezhlasí
- Přeskakování z čistého tónu do chrapotu
- Hlasové zlomy
- Tremolo
- Hlasová únava
- Tlačená fonace
- Šelest

Diagnostika

- ▶ Týmová spolupráce (ORL, foniatr, neurolog, psychiatr)
- ▶ Pokud chrapot trvá déle než 4 týdny – lékař

Vyšetřovací metody:

LARYNGOSKOPIE – endoskopická metoda pomocí zrcátka

STROBOSKOPIE – krátké pravidelné záblesky

Logopedická diagnostika

- ▶ Kerekrétiová (metodika + záznamový list)
 - ▶ dg. dýchání – čtení vzorku 100 slov
 - ▶ dg. fonace - zesilování/zeslabování hlásek, zpěv, opakování slov na samohlásky, samostatné vypravování
-

(2002) di další sady hlasove hygieny:

- - Mluvit ve větrane stnosti.
- - nat hlas, nepřekřikovat se, šetřit hlasivky (na při , chrapotu, v období mutace).
- - nat hlasovou ku.
- - vat liš tvrde hlasove tky.
- - vat zdno.
- - Nezdržovat se v m či m prostředí.
- - Nepřetěžovat dětský hlas na ch zpěvu.
- - Hlas vat v přiměřene le.

Toman (1981) doplňuje:

- mluvčí by se měl ch^o poju,
- pobytu v mrazu,
- m rozhovorům,
- či m m při vě ho ni
- rovněž le změny teplot jsou pro sliznice ch cest nepřírozene a působí tak na ně znivě

Cvičení

uvolnění

ho těla

- ▶ me se rně rozkročmo a rně se pohupujeme v kolenou. Paže jsou uvolněne a ledabyle haji kolem těla, hlava se rovněž uvolněně klani na všechny strany. Takto by se z těla mělo odstranit napětí, neměli bychom ho tit ani v bederni oblasti. Uvolněny je i obličej a jazyk, který by měl pasivně ležet v stech “, špička jazyka se ka ho rtu.
- ▶ S m dechem, který je n až z nice, volně me „jeee“ nebo „jaaa“. Jelikož jde o uvolňovací cvičení, nic me rně ani silou, důležité je vše mat a naslouchat mu tělu.
- ▶ lem je odstranit navu, rnit stres a odblokovat hlasove přepěti

Cvičení

nek pro vznik dechové opory:

- Důležité je vědomě měnit tělo, jelikož chybné držení těla je zároveň ochablostí a současně vede k přepětí. Chybné držení těla omezuje dech a přináší i s sebou bolesti a únavu.
- Oporou těla jsou chodidla, která jsou naším kladem. Tuto oporu si lze uvědomit například cvičení, kdy se ležíme na kraji židle s volně s nohama široce rozkročmo, chodidla se odtlačují od země.
- Tělo by se mělo uvolnit a dech prohloubit až do pánve. K opoře těla rovněž patří aktivita svalů dna a svalů podbřišku.

Cvičení

volnosti ramen a tytku:

- ▶ ji a ramena me v předklonu vrchní st trupu volně, kolena jsou rně pokrčena.
- ▶ Měli bychom tak tit prosloužení v oblasti pasu a tytku. me trupem, paže volně haji ze strany na stranu, s dechem volně vyslovujeme „hou-hou“.

Cvičení pro odstranění napětí u kořene jazyka, předsunutá brada a neuvolněné čelisti:

- ▶ Emotivní předsunutou bradou je nejčastější jinou profesní hlasovou navý, která se často rozvine v hlasovou poruchu u pedagogů.
- ▶ Při hlasové navý se opakovaně tke retne „brm, brm, brm“ se me ci dech „mmm“ prodloužit. Zněla dikce aktivizuje dech a upevňuje enou souhru mezi hlasivkami a dechem.

Literatura

- ▶ TOMAN, Jiří. Jak dobře mluvit. Praha: Svoboda, 1981. ISBN 25-051-81.
- ▶ , Jitka. Fyziologie a hygiena hlasu. Praha 6: h, 2009. ISBN 978-80- 7252-252-9.
- ▶ R, A. Hlas a jeho poruchy. Brno: kova akademie ch umění, 1992. ISBN 80-85429-07-1.
- ▶ LEJSKA, M. Poruchy lni komunikace a foniatrie. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-038-7.
- ▶ K, M. Hlas-řeč-sluch. Praha: SPN, 1955.

► <https://www.youtube.com/watch?v=DbMTcgQzqQw>

<https://www.youtube.com/watch?v=VTr9oOfy4Ys>

MUDr. Martin Kučera, hlascentrum, Rychnov nad Kněžnou